

U OGRANIZACIJI HMI-a U MUZEJU »MIMARA« PREDSTAVLJEN NOVI HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK:

KNJIGA ZA SVAKI ISELJENIČKI DOM

str. 4-5

CROATIAN INFORMATION CENTRE
HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR

INFORMATIVNI
TJEDNI PRILOG
ZA ISELJENIKE

Dom i svijet

Večernji list
ZAGREB

HRVATSKA
MATICA
ISELJENIKA

ZAGREB/FRANKFURT, 14. veljače 2000. - BROJ 283

www.hic.hr/dom

KAKVI SE ZAKLJUČCI MOGU IZVUĆI IZ NEDAVNIH PARLAMENTARNIH I PREDSDJEDNIČKIH IZBORA O BUDUĆOJ ULOZI ISELJENIŠTVA?

Dva dana nakon drugoga kruga predsjedničkih izbora, kojim je završen dvomjesečni ciklus izbora i izbornih kampanja u Hrvatskoj, u srijedu 9. veljače u Muzeju »Mimara« predstavljen je Godišnjak 2000. Matice hrvatskih iseljenika. Kao jedan od govornika, bio sam zamoljen od izdavača da progovorim nekoliko riječi na temu: kako američki Hrvati doživljaju takvu literaturu, odnosno što Godišnjak kazuje našoj braći i sestrama u SAD.

Neću ovdje ulaziti u sadržajno bogatstvo Godišnjaka ili u analizu pojedinih priloga. No htio bih malo razraditi neke od tema koje sam pritom dotaknuo. Mislim da je o njima vrijedno porazgovarati sada kad je ovaj ciklus glasovanja prošao i kada više nema izbora - imamo novu vladu i predsjednika, koje smo sami svojim demokratskim pravom izabrali i koji će služiti narodu

Dijaspora je bila nesebična u stvaranju Hrvatske, a i danas može pomoći ako bude sluha za njezine potrebe

U TRENDU JE ZAPOSTAVLJANJE DIJASPORE

sljedeće četiri, odnosno pet godina.

Tko god je proveo izvjesno vrijeme u iseljeništvu, dakle, tko god se barem donekle upoznao s dijasporom, morao je primijetiti gotovo potpunu odsutnost spomena te druge polovice hrvatskoga nacionalnog bića u predizbornim kampanjama. Na letku što ga je čovjek koji je u ponedjeljak 7. veljače izabran za predsjednika RH dijelio dan-dva prije izbora nema ni slučajno spomena dijaspore.

Nastavak na str. 2-3

Mnogi pojedinci hrvatskoga podrijetla imaju otvorena vrata...

Dijaspora ne nudi svoje usluge i sredstva iz nekog altruizma. Mi hoćemo da Hrvatska bude uspješna demokratska zemlja, u koju ćemo moći u miru ulagati, koju ćemo moći s veseljem posjećivati, u koju ćemo se moći, ako nam se to sviđi, doseliti i u njoj provesti ostatke svojih života

...u Bijeloj kući. Zar ćemo ignorirati njihovu želju da pomognu

U OVOM BROJU

• DR. RUDOLF BOGNER, VELEPOSLANIK AUSTRIJE U RH:

• Preventivno kažnjavanje je neprimjereno duhu suradnje u EU

str. 2

• S HRVATIMA IZ STUTTGARTA U SVETOJ ZEMLJI:

• Duhovna obnova na izvoru kršćanstva

str. 2-3

Uvodnik

ZAŠTO JE TONINO PICULA ZA PRVI SLUŽBENI POSJET ODABRAO BIH?

Ostaju daytonski aksiomi

Novi hrvatski ministar vanjskih poslova Tonino Picula upotrijebit će prvi put svoju diplomatsku putovnicu putovanjem u Sarajevo. Doduše, on je već bio u Ljubljani, ali tada još nije imao pravo koristiti se diplomatskim statusom jer ga naprosto još nije imao. Bilo je to prije osnutka nove vlade na čelu s Ivicom Račanom. Picula i cijela nova lijeva opcija hrvatske novokomponirane politike time želi, bez obzira na deklaracije o pripadnosti demokratskomu Zapadu, prije svega uspostaviti odnose s neposrednim okruženjem. Slovenija i Bosna i Hercegovina su zemlje s kojima smo nekoć bili u istoj državnoj zajednici, dijelili sličnu sudbinu i iz te zajednice iznijeli obilje neriješenih problema, od granica do položaja Hrvata u njima i njihovih manjina u Hrvatskoj.

Bosna i Hercegovina je država u kojoj je Hrvatski narod konstitutivan iako mu je matična domovina i Hrvatska. Picula, međutim, ne pripada političkom krugu kojemu je čuvanje etničke pripadnosti prvorazredna politička zadaća.

Picula se već u ovih petnaestak dana dvaput izjasnio o odnosima s Bosnom i Hercegovinom. Na primopredaji dužnosti s bivšim ministrom Matom Granićem bio je upitan o aktualnoj inicijativi bosanskohercegovačkoga predsjednika vlade Harisa Silajdžića za reviziju mirovnoga sporazuma u Daytonu. Njegov je kratak, lakonski odgovor bio: »Bolje je ništa ne dirati nego pokvariti!«. A glede posebnih odnosa s Federacijom rekao je kako svekolika pomoć, posebno Hrvatima u Bosni i Hercegovini, neće biti ukinuta ni bitno smanjena, ali će biti transparentna jer nova hrvatska vlast želi Hrvatima pomoći kako bi oni ostali u svojem domu umjesto da bježe i postanu teret u prvom redu Hrvatskoj.

Nova hrvatska vlast tako je jasno istaknula da neće poduprijeti muslimansku inicijativu za promjenu Daytonu. Nije takvo stajalište samo plod brige za Hrvate i manifestacija suprotstavljanja muslimanima nego je Picula vodio računa i o tome da je tekst sporazuma iz Daytonu nedodirljiv jer ga ne žele mijenjati kreatori - prije svega Sjedinjene Američke Države, ali i ostale sile Zapada. Premda je Dayton u Bosni i Hercegovini klinički mrtav (ne djeluju zajedničke institucije, a nema ni obnove i povratka), on se provodi upravo jedino voljom međunarodnih posrednika. Oni i time pokazuju da inzistiraju na provedbi dogovorenoga prije nego što se ona u mirovnom sporazumu korigira, a Picula ih podupire.

Glede odnosa prema Hrvatima, od početka stjecanja samostalnosti Hrvatske i Bosne i Hercegovine postoje sumnje, pa i još uvijek neutemeljene optužbe, da je bilo između Hrvatske i Hrvata, posebno u Bosni i Hercegovini, tajnih kanala, tajnih računa i tajne politike. Uostalom, cijeli se Haški sud već od uhićenja Tihomira Blaškića upinje da dokaže tu tezu, ali zasad još ne uspijeva u tomu. Picula nije izjavio da je prije promjene vlasti bilo tajne politike, ali je najavio transparentan odnos, što bi ipak moglo značiti da dosad nije bilo tako. Međutim, Picula dobro zna da više nema pravo rušiti ono što je postigla bivša vlast - načelno definirane posebne odnose s hrvatsko-muslimanskim entitetom u Bosni i Hercegovini, s Federacijom - upravo zbog jačanja položaja Hrvata.

Ako pak netko želi voditi glavnu riječ u hrvatskom etničkom korpusu, morat će polagati test upravo svodeći realnu političku ravnotežu spram Zagreba kao stožera hrvatstva i života bosanskohercegovačkih Hrvata u zemlji u kojoj se moraju neprestano boriti za svoju konstitutivnost. I HDZ-u Bosne i Hercegovine vjerojatno je stalo do transparentnosti i jačanja odnosa sa Zagrebom. Tako, naime, mogu najbrže i najbolje prema razvijenoj Europi. No, HDZ će vjerojatno češće nego prije morati provoditi praksu koju je započeo tek nedavno: okupiti sve hrvatske glave. Što prije to učini djelotvorno, to prije može postati stožer hrvatstva u Bosni i Hercegovini te ojačati hrvatski korpus spram muslimana i spram mogućih drukčijih ideja koje bi mogle doći iz Zagreba.

Anđelko Perinčić

• SVE VIŠE ZAHTJEVA ZA SMJEŠTAJ STARIJH POVRATNIKA U SOCIJALNE USTANOVE U RH:

• Zahtjeva mnogo, kapaciteta malo

+

+

Država mora osigurati dostojan život svim nemoćnim i siromašnim

SVE VIŠE STARIJIH OSOBA IZ ISELJENIŠTVA TRAŽI SMJEŠTAJ U USTANOVAMA SOCIJALNE SKRBI U HRVATSKOJ

ZAHTJEVA MNOGO, KAPACITETA MALO

Ako je većina povratnika dobrog imovnog stanja, jedan dio njih koji su ušli u staračku dob, a htjeli bi se vratiti, nije u mogućnosti kupiti kuću ili stan. Ostaje im prema tome ili starački dom ili zbrinjavanje kod rodbine. Nema pouzdanih statistika koliko ima povratnika treće životne dobi, a prema nepouzdanim statistikama, koje se više temelje na empirijskim analizama izdvojenih uzoraka, većina obitelji povratnika sastavljena je od nekoliko generacija, a kako ističu u Ministarstvu rada i socijalne skrbi, sve je više i starijih samaca ili parova koji ostatak života žele provesti u Hrvatskoj. Stoga se dobar dio njih zanima za smještaj u domove umirovljenika i za organizaciju socijalne skrbi za ostarjele. Najbolje se obavijesti mogu nakon ukidanja Ministarstva povratka i useljeničtva - dobiti u Ministarstvu rada i socijalne skrbi, koje je i ovlašteno za ovakve slučajeve. Tu povratnici mogu saznati postoje li domovi umirovljenika u mjestima u koja se žele vratiti, mogu dobiti i točnu adresu doma i osobu kojoj se trebaju javiti i kome poslati zahtjev za smještaj. Uz zahtjev je potrebno priložiti domovnicu, rodni list, odrezak o mirovini, izjavu o plaćanju ovrjerenu kod javnog bilježnika i potrebnu medicinsku dokumentaciju. Prema odredbama novog Zakona o socijalnoj skrbi, više se zahtjev za prijem ne šalje izravno u dom umirovljenika već u Centar za socijalni rad u tome gradu.

Sve više zahtjeva iz razvijenih zemalja

U 54 ustanove socijalne skrbi u Hrvatskoj je smješteno 13.310 starijih i nemoćnih osoba, što je samo dva posto od ukupnog broja starijih od 65 godina. U domovima je zaprimljeno devet tisuća molbi starijih osoba koje čekaju na smještaj. Zbog velike gužve povratnicima je najbolje isplanirati useljenje dok su još u inozemstvu, a potrebno je prethodno kontaktirati i Ministarstvo rada i socijalne skrbi radi dobivanja svih potrebnih obavijesti. S obzirom na raznolikost u kvaliteti smještaja kao i otvaranja u zadnje vrije-

Tulumariti se može i kada se prijeđe stota

San je svih starijih iseljenika da ostatak života provedu u domovini. Prije povratka svi bi zainteresirani trebali prije dogovoriti smještaj u domovima kontaktiranjem Ministarstva rada i socijalne skrbi budući da se na smještaj duugo čeka

me nekoliko staračkih domova za imućnije umirovljenike, nužno je ovlaštenim službama u Ministarstvu točno prenijeti svoju želju i očekivanja, a djelatnici Ministarstva će prema tome predložiti rješenje i uputiti ih na pravu adresu, što opet sve ovisi o socioekonomskim prilikama povratnika. Najčešće su skromnijih socijalnih prilika povratnici iz Rumunjske i Južne Amerike. Osim ovih, u budućnosti će zbog starenja poslijeratne generacije iseljenika biti i iz bogatih država sve više zahtjeva u staračkim domovima. U Njemačkoj je od 400.000 Hrvata njih 4000 ušlo u treću životnu dob. Premda je u Njemač-

koj normalno da i većina dobrostojećih umirovljenika zatraži smještaj u domovima, u Hrvatskoj je pak praksa da smještaj u domu traže slabo ili potpuno nepokretne osobe o kojima obitelj ne može skrbiti ili je pak nemaju. Ako troškove smještaja u domu ne mogu platiti sami, razliku ili potpuni trošak domskog smještaja plaća država. Mnogo je i povratničkih obitelji u kojima stariji članovi trebaju pomoć u vlastitom domu, a odredbama novog Zakona o socijalnoj skrbi potiče se razvoj tih oblika skrbi za starije osobe. Jer, odlazak iz vlastitog doma ili obiteljskog kruga veliki je stres, a izvaninstitucionalnim programima socijalne skrbi za ostarjele produljuje im se boravak u vlastitoj kući i ujedno ih se priprema za trajni odlazak u dom umirovljenika.

Poduzetništvo zahvaljujući socijalnoj skrbi

Najzastupljeniji oblik izvaninstitucionalne skrbi za starije je dostava toplog ručka u kuću. Uz pomoć centara za socijalnu skrb i drugih ovlaštenih ustanova organiziraju se njega i pomoć ostarjelima u kući. Posljednjih godina u domovima umirovljenika organizira se i poludnevni boravak, kao u zagrebačkom Domu umirovljenika »Medveščak«. Djeca dovoze roditelje ujutro, a poslijepodne ih odvoze kući. U boravku ove starije osobe imaju potpunu njegu, prehranu, fizikalnu terapiju i sve ostale sadržaje poput stanara u domu.

Uz starije povratnike koji se zanimaju za institucionalni ili izvaninstitucionalni oblik skrbi, mnogo je i onih koji žele u Hrvatskoj uložiti uštedevinu. Prema novom Zakonu o socijalnoj skrbi sada se pruža mogućnost i pojedincima da, ako žele i ispunjavaju zakonske uvjete, mogu otvoriti privatni dom ili ustanovu za socijalnu skrb, što prije nije bio slučaj. Budući da Hrvatska ima sve starije stanovništvo, očekuje se da će u budućnosti, kada se poveća životni standard, biti sve više interesa za ovakvu vrstu poduzetništva. Preporuča je Ministarstva rada i socijalne skrbi da osobe koje ispunjavaju sve uvjete pružaju usluge institucionalne skrbi u malim obiteljskim domovima u kojima će se korisnici usluga osjećati kao u svome domu.

Željko Rebić

U prihvatnom centru u Velikoj Gorici samo privremeno

Kao što je poznato, u Velikoj Gorici je otvoren i prihvatni centar za povratnike i useljenike, koji ima 17 apartmana u koje se može smjestiti 40 do 60 osoba. Ovaj centar nije namijenjen za trajni smještaj, nego u njemu mogu privremeno odsjesti povratnici koji u Hrvatskoj nemaju rođaka, a trebaju smještaj dok ne kupe stan ili kuću. O svakom zahtjevu za privremeni boravak u ovom centru odlučuje kolegij, kao i o tome koliko će se koja povratnička obitelj moći koristiti privremenim smještajem.

KAKVI SE ZAKLJUČCI MOGU IZVUĆI IZ U TRENDU

Nastavaka sa str. 1

Istaknuti hrvatski intelektualac i političar upozorio me je prije drugoga kruga: »U Hrvatskoj postoji viđenje da je dijaspora HDZ. Mesić je iskoristio protudijasportske osjećaje u svojoj kampanji. I to je izgleda upalilo! Iza Dražena Budiše svrstao se niz najboljih ljudi iz američke dijaspore. U današnje doba to je velik minus. Hoće li mi isključiti struju jer sam bio na koalicijskoj listi za dijasporu?»

Jasno je da malo ljudi u Hrvatskoj ima danas uopće i približnu sliku o tome što je hrvatsko-američka zajednica. Da je riječ o skupini od 2,5 milijuna ljudi hrvatskoga podrijetla, od kojih je 90 posto stara dijaspora, precizno su stizali od vremena kad je Louisiana još bila francuska, devet posto »politička dijaspora«, ljudi koji su od 1945. bježali pred komunistom i njihovo potomstvo, te jedan posto profesionalne dijaspore - vrhunskih stručnjaka, po prirodi kozmopolita i globalista, koji su u SAD stizali u posljednjih tridesetak godina. I da tu podjelu ne treba shvatiti odviše kruto jer su pripadnici jedne skupine obično članovi udruga i ostalih dviju skupina. Ukratko, postoji jedno opće jedinstvo, a to je da smo svi prošli »katarzu 1990.-1991.«, da nam je stvaranje suverene i suvremene Republike Hrvatske vratilo naš identitet i da golemu većinu američkih Hrvata poznaje samo jednu stranku: Hrvatsku i hrvatski narod. Podržavamo sve one koje hrvatski narod izabere na demokratski način. Za nas nema drugog izbora. U svom je prilogu Godišnjaku dr. Ante Čuvalo lijepo pokazao kako se od nas vrlo često tražilo da se opredjeljujemo - i kako je to kobno za učinkovitost zajednice kada je u pitanju potpora domovini. No danas kao da ta ista domovina traži da se ponovo opredijelimo - kao nepoćudni emigranti!

mo - i kako je to kobno za učinkovitost zajednice kada je u pitanju potpora domovini. No danas kao da ta ista domovina traži da se ponovo opredijelimo - kao nepoćudni emigranti!

Druže, snadi se

Jasno je da se takva slika i klima mora hitno promijeniti. Izbornim je promjenama Hrvatska stekla priliku da i dalje profilira svoju mladu demokraciju i da se izrazitije približi euro-atlantskim strukturama. No ako je kasa bila prazna za Petra, ona je prazna i za Pavla. SAD su nam širokogrudno povećale godišnju pomoć s 12 na 20 milijuna!!! Dakle, pomozi si sam, ili, da se na čas vratimo u titizam: »Druže, snadi se«! (što je savršen recept za korupciju i nepoštenje). U neku ruku, osjećamo se kao prije deset godina. Ponovno je riječ o prijelomnoj točki i želimo se ponovno angažirati pri građenju bolje budućnosti naše mlade hrvatske države. I tu se suočavamo s ozbiljnim pitanjem: hoće li nam ona to dopustiti?

Dr. Čuvalo je postavio i pitanje sudjelovanja dijaspore u upravljanju Hrvatskom. Istaknuo je da sadašnji sustav koji nagrađuje stranačku pripadnost nije prihvatljiv. Nije prihvatljivo ni shvaćanje da su Hrvati u BiH dijaspora, kad su oni ondje autohtoni narod u jednoj od dviju domovina hrvatskoga naroda. Isključimo li njih, broj glasača za famozne liste za dijasporu smanjuje se s oko 355.000 na oko 50.000, ponajviše u europskim zemljama. No, bogatstvo iseljene Hrvatske nije samo u ljudima koji imaju hrvatsku putovnicu. Oko 90 posto je nemaju, mnogi od tih ne govore hrvatski, možda i ne znaju toč-

Ne spojimo li ono što dijaspora može ponuditi, intelektualno, duhovno, moralno i materijalno, netko će nam drugi ponuditi svoje recepte i svoja sredstva. Zar želimo da Hrvatska postane praonica novca za sumnjive ulagačke fondove koji kovitljaju milijarde dolara svjetskim financijskim nebom?

Dr. RUDOLF BOGNER, VELEPOSŁANIK REPUBLIKE SITUACIJU U AUSTRIJI

PREVENTIVNO

Njegova ekscelencija dr. Rudolf Bogner, veleposlanik Republike Austrije u Hrvatskoj, komentira izborne rezultate, mogućnost postojanja tajnih računa u Villachu, popularnost Jorga Haidera i reakciju Europske unije na formiranje nove austrijske vlade...
●Sada se govori da će u RH biti revanšizma stranaka pobjednica prema poraženima. Je li novom premijeru Zapad jasno rekao što bi volio, a što ne bi volio vidjeti u njenu ponašanju?

-Mislim da je nova vlada potpuno svjesna da ne samo ljudi u Hrvatskoj nego i Zapad otvorenih očiju promatraju što se događa. I premijer i drugi članovi vlasti svjesni su da Zapad pozornost prati događaje u Hrvatskoj. Zasad ne vidim revanšizam i nadam se da ga neće biti. Jasno je da će na višim razinama doći do promjena jer su i mjesta više politička nego strogo stručna. I premijer i novi predsjednik Republike i predsjednik Sabora izjavili su da nova vlast želi biti demokratska.

●Kako komentirate HDZ-ov neuspjeh na izborima?

-I mene je začudilo kako su u HDZ-u procijenili situaciju prije izbora. Oni nisu vodili čak ni ozbiljnu predizbornoj promidžbu, kao da su bili sigurni da će pobijediti. No, HDZ je ipak ostao najveća pojedinačna stranka u parlamentu, što znači da je uz tu stranku četvrtina naroda.

●S HDZ-om je bilo kao s Jugosla-

I premijer i drugi članovi vlasti svjesni su da Zapad pozornost prati događaje u Hrvatskoj. Zasad ne vidim revanšizam i nadam se da ga neće biti. Jasno je da će na višim razinama doći do promjena jer su i mjesta više politička nego strogo stručna

vijom poslije Titove smrti: nakon što je dr. Tuđman umro, stranka je počela pucati po šavovima...

-Čujte, ljudi su rekli, i ja se slažem s tim, da se stranka još u vrijeme dok je dr. Tuđman bio živ raspala na nekoliko krila. Međutim, dr. Tuđman je kao jaka ličnost spajao stranku. A kada je jaka ličnost otišla, više nema te »klamerice« koja će spajati dijelove. Međutim, sve su to ljudski, već viđeni fenomeni.

Haideromanija

●Sada je Austrija u središtu svjetske pozornosti - ne zbog svoje ljepote i kulturnoga bogatstva, nego zbog jednoga političara, Jorga Haidera. Neki politički analitičari tvrde da je EU ipak ishitreno i prestrugo reagirala prema Austriji.

-Po mom mišljenju, uglavnom je riječ o velikom nepoznavanju austrijskih prilika. Poslije Drugog svjetskog rata saveznici su Austriji dopustili samo tri političke stranke: komunističku, jednu desnu i socijaldemokratsku stranku. Komunistička partija ubrzo se ugasila jer

NEDAVNIH PARLAMENTARNIH I PREDsjedničkih IZBORA O BUDUĆOJ ULOZI ISELJENIŠTVA?

JE ZAPOSTAVLJANJE DIJASPORE

no gdje je Hrvatska, ali isto tako mnogi od njih žele i mogu biti bes-krajno korisni u građenju bolje za-jedničke budućnosti. To je golem izvor znanja, iskustva, dobre volje, pa i novčanih sredstava - svakako više od onih američkih dodatnih osam milijuna dolara.

Da, ponovit ću ono što ste čuli to-liko puta: bez stvaranja global-ne Hrvatske bez granica, zajednice uma, srca, znanja i poštenja, neće biti sretna i srede-ne budućnosti Hrvatske, BiH i hrvatskoga naroda.

Što ste dolazili, pošaljite pare

Ne, dijaspora ne traži glas u poli-tičkomu životu Hrvatske. Ne traži su-djelovanje u vlasti. Ali ona ne nudi svoje usluge i sredstva iz nekog al-truizma. Mi hoćemo da Hrvatska bude uspješna demokratska zemlja, u koju ćemo moći u miru ulagati, koju ćemo moći s veseljem posjećivati, u koju ćemo se moći, ako nam se to sviđi, doseliti i u njoj provesti ostatke svojih života. I ostaviti je sređenu i sretnu našim potomcima. U tome svemu vrlo smo egoistični (dr. Čuvalo točno upozorava da je ljubav dija-spore za domovinu neupitna, no ta-kođer da se takva ljubav može i te kako izroditi ne koristi li je se stvara-lački ili ako se na nju ne odgovori s ljubavlju).

Odnosi domovine i dijaspora znali su se svesti, da karikiramo, na ono: »Vi ništa ne znate, pa vas mi mora-mo vaditi?«, odnosno na: »Što ste uopće dolazili, što niste jednostavno poslali pare?«. Dijaspore ne smije soliti pamet domovini jer je i ne po-znaže dovoljno. Za domovinu dija-spore ne smije biti tek krava muzara kojoj se darežljivo dopušta da nam po našem nahodenju ponudi vime. I upravo je zbog toga potrebno puno razgovora, međusobne poduke i međusobnoga razumijevanja.

No, vremena je malo!

Američki su Hrvati ponovno spremni izrazito se angažirati u zajedništvu s domovinom. Nove hrvatske vlasti moraju nam uputiti jake i vjerodostojne signale da smo dobrodošao partner u tom procesu

Ne spojimo li ono što dijaspora može ponuditi, intelektualno, duhovno, moralno i materijalno, s onim najboljim što nalazimo u domovini, netko će nam drugi ponuditi svoje recepte i svoja sredstva. Zar želimo da Hrvatska postane još jedna praonica novca za sumnjive ulagačke fondove koji kovitlaju milijarde dolara svjetskim financijskim nebom?

Jedini izbor - Hrvatska

Želim sve najbolje novim izabranicima hrvatskoga naroda. Mislim da sam to jasno pokazao prihvaćajući mjesto na njihovoj izbornoj listi iako sam u biti protiv takvih lista i zastupljenosti dijaspora u hrvatskim državnim tijelima po ključu sadašnjega zakona. No smatram da će u ovoj odsudnoj borbi da se Hrvatsku uputi u slobodniju i bogatiju budućnost novi upravljači Hrvatske trebati potporu i savjet svih naših ljudi dobre volje širom svijeta. Sudeći po e-mailu koji ovih dana primam od vodećih ljudi hrvatsko-američke zajednice, a i po objavljenim tekstovima, američki su Hrvati ponovno spremni izrazito se angažirati u zajedništvu s domovinom. Nove hrvatske vlasti moraju nam uputiti jake i vjerodostojne signale da smo dobrodošao partner u tom procesu. I ne tražiti od nas da se opredjeljujemo. Mi smo se već opredijelili - za Hrvatsku i hrvatski narod, bilo gdje i svuda. Za nas više nema izbora.

V. P. Goss

Predsjednik Clinton svjestan je značaja 2,5 milijuna birača hrvatskoga podrijetla

Posebna je zadaća briga za mladi naraštaj

AUSTRIJE, ZA »DOM I SVIJET« POJAŠNJAVA ODNOS EUROPE PREMA IZBORNIM POBJEDNICIMA U RH TE NOVONASTALU

KAŽNJAVANJE AUSTRIJE NEPRIMJERENO JE DUHU SURADNJE U EU

je imala sve manje glasača. Slobodarska stranka poduprla je jednom prilikom Brunu Kreiskog, vođu socijaldemokrata, kada je formirao manjinsku vladu. U Austriji je inače uglavnom najveći period na vlasti bila koalicija socijaldemokrata i narodnjaka. Od 1970. pa nadalje kancelar je uvijek bio iz redova socijaldemokrata.

Gospodin Haider je već dugo u austrijskoj politici, uglavnom na pokrajinskoj razini i u opoziciji. On je na posljednjim izborima uspio dobiti velik broj glasova birača koji su za Heidera glasovali zbog nezadovoljstva crveno-crnom koalicijom. Rezultat izbora su tri stranke pobjednice i dvije male stranke - Zelena i Liberalna stranku koja nije prešla izborni prag. Nova austrijska vla-

da mora poduzeti neke nepopularne mjere punjena državnog proračuna, a to socijaldemokrati nisu htjeli, pa zato nisu ni željeli koalirati s narodnjacima ni ući u Vladu.

Oštra jezika, ali i dobar analitičar

●Kako komentirate političku ličnost gospodina Haidera?

-Gospodin Haider je temperamentan čovjek koji često daje kontroverzne izjave. Mi koji ga dobro poznajemo znamo da on govori jedno, a u praksi mnogo konstruktivnije djeluje, i ne samo on, nego i drugi članovi Slobodarske stranke. Oni su članovi pokrajinskih vlada i

rade svoje poslove potpuno normalno. Dakle, gospodin Haider jest temperamentan i ima brz i oštar jezik, ali je vrlo dobar analitičar i dobro sagledava naše probleme. On govori jednostavnim jezikom, on je populist koji, kao i svaki političar, želi biti šef vlade. Ali će to jako teško postati ako i dalje bude slabo kontrolirao svoj rječnik. On je u prošli petak slavio pedeseti rođendan, pa je dao izjave o francuskom

sti među ljudima, a u nekim stvarima glorificiraju Hitlerovu politiku?

-Neke Heiderove izjave su stare deset godina. Četrnaest stranaka EU nam je reklo da će, ako Heiderova stranka uđe u austrijsku vladu, zamrznuti s nama bilateralne odnose, da neće podupirati austrijske kandidature za mjesta u međuna-

Svaka zemlja ima svoga Haidera zemlja koja je od Drugog svjetskog rata primila više od milijun izbjeglica i zaista nema razloga za bojazan da bismo počeli kršiti ljudska prava. Ako bi se pokazalo da Haiderova

Nama je zbog svega toga žao jer smatramo da to ne odgovara pravilima EU. Naša se vlada još nije ni formirala, a oni su nas već osudili. To je kao neka inkvizicija, oni su se izgleda o tome dogovorili telefonski vikendom

Hrvatska balansira u slučaju Haider

●Kako komentirate izjave zabrinutosti koje je hrvatsko Ministarstvo vanjskih poslova uputilo javnosti, a vezano uz položaj hrvatske manjine u Austriji i radnika na privremenom radu?

-Oni su rekli da su zabrinuti zbog opće situacije. I mi smo zabrinuti zbog situacije kakva je nastala. Mi znamo da Hrvatska želi brzo približavanje Europskoj uniji pa stoga mora malo balansirati. Ovo je početak i kada bi se stavili potpuno na našu stranu, onda bi joj to možda netko iz EU zamjerio. I mi smo zabrinuti, i to zbog reagiranja Europske unije. Nitko se ne treba plašiti da će u Austriji doći do desne diktature jer ovo nije 1933. godina. Sada Haider nije u vladi, a kada bi se u ovom trenutku išlo na izbore u Austriji, Haider bi bio kancelar!

Reakcije političara

●Europska unija svoje poteze prema Austriji tumači nekim prijašnjim izjavama gospodina Haidera koje, navodno, krše načela jednako-

rodnim organizacijama te da će kontakte s našim veleposlasticima svesti samo na tehničku razinu. Nama je zbog svega toga žao jer smatramo da to ne odgovara pravilima EU, jer nismo prešli nikakve demokratske principe ni ljudska prava. Naša se vlada još nije ni formirala, a oni su nas već osudili. To je kao neka inkvizicija, i ne samo to, oni su se izgleda o tome dogovorili telefonski vikendom, a nas nisu ni upozorili. Austrija je demokratska

stranka krši ljudska prava, mi bismo bili prvi koji bismo to spriječili. Uostalom, gospodin Haider nije u vladi.

●Odakle su krenule priče da Austrija prijeti vetom u EU?

-Valjda odatle što Austrija ima jedan glas u EU. Nema govora ni o kakvu vetu. Čudno je to što se može dogoditi samo zato što se par gospode osjetilo uvrijeđenim nečijim izjavama!

Vesna Kljajić

Križni put ulicama Jeruzalema

S HRVATIMA IZ STUTTGARTA U SVETOJ ZEMLJI DUHOVNA OBNOVA NA IZVORU KRŠĆANSTVA

Hrvatska umirovljenica u Stuttgartu Marica Franjek, rođena u ravnoj Podravini, šest je puta hodočastila u Svetu zemlju, a isusovim stazama triput su prošli vanka Čagura i Josip Joža Furic.

Mise su služili franjevci Marinko Vukman iz Stuttgarta, Miro Modrić iz Neusa (biblijski vodič) i Tomislav Jurić iz Banje Luke

To je samo jedna slička za bilježena na hodočašću hrvatskih vjernika iz Stuttgarta, koji su posjetili Svetu zemlju početkom veljače, a u molitvi i pjesmi te sudjelovanjem na Križnomu putu pokazali svu ljubav prema Svevišnjemu.

Hodočašće je organizirala Hrvatska katolička misija koja nosi ime blaženoga Alojzija Stepinca, pod vodstvom fra Marinka Vukmana i uz biblijskoga vodiča fra Miro Modrića. Riječ je o hrvatskom svećeniku u Njemačkoj koji slavi kao jedan od najboljih hrvatskih poznavatelja povijesnih i vjerskih događaja u Izraelu. Fra Miro Modrić više je godina borio u Svetoj zemlji, živio s čuvarima svetišta i bio domaćinom mnogim hodočasnicima iz cijeloga svijeta.

Puna srca

Hrvati iz Stuttgarta proveli su u Svetoj zemlji sedam dana, a kućama su se vratili ispunjeni srcima i dušama od mnoštva doživljaja, događaja, molitva i pjesama posvećenih Isusu i Majci Božjoj. Nisu zaboravili ni svoje kod kuće u Stuttgartu, a ni svoje najbliže žive i mrtve u Hrvatskoj. Molili su se za sve svećenstvo, za sve hrvatske čuvarne svetišta koji su ostavili

dubok trag u Izraelu, a sjetili su se i kardinala Alojzija Stepinca, čije ime nosi njihova misija. Naime, kardinal Stepinac vodio je hrvatsko hodočašće u Svetu zemlju 1937. godine, o čemu postoje vrijedni zapisi i fotografije. Stoga su Hrvati išli i tim putem, a kućama su se vratili uoči 10. veljače, dana kada je preminuo u svome rodnom Krašiću 1960. godine.

Vrijeme od spuštanja u zračnu luku Tel Aviv pa do povratka Hrvati su proveli u pobožnosti. Obišli su spilje, crkve, groblja, kapele i arheološke ostatke iz rimskih vremena. Zahvaljujući vodiču fra Miru Modriću, imali su bogate sate povijesti, ali i lijepe trenutke bogoslužja. Uz fra Marinka Vukmana i Miru Modrića mise je služio i gost - svećenik Tomislav Jurić, franjevac iz Banje Luke. Vidno na dahnuto svime što je doživio, u razgovoru s vjernicima pričao je i pojednostojnost osobnoga križnoga puta što ga je proživio u velikosrpskoj agresiji u BiH.

Voda život znači

U Izraelu je toplo proljetno

Tekst i snimke: Milan Sigetić

U ORGANIZACIJI HRVATSKE MATICE ISELJENIKA U MUZEJU »MIMARA« PREDSTAVLJEN HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNİK 2000.

KNJIGA ZA SVAKI ISELJENIČKI DOM

Svečano predstavljanje Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2000. u klasičnom i elektronskom izdanju upriličeno je u Muzeju »Mimara« u srijedu 9. veljače. Uz mnogobrojne štovatelje pisane riječi predstavljajući su bili i predstavnici Vlade RH, ministarstava te državnih ustanova.

Veliko mi je zadovoljstvo predstaviti još jedan u nizu Hrvatskih iseljeničkih zbornika koje je HMI priredila i izdala. Ovaj je ljetopis svojevrsna kronologija događaja koji su direktno ili indirektno vezani uz hrvatsko iseljeničtvo i Hrvate koji žive izvan hrvatske države - istaknuo je prigodom predstavljanja Zbornika ravnatelj HMI-a Ante Beljo i pritom se zahvalio svima koji su svojim radom pridonijeli ostvarenju ovoga hvaljevredna Matičina uratka.

Uz ravnatelja Belju, Hrvatski iseljenički zbornik 2000. predstavio je i povjesničar dr. Dragutin Pavličević, koji je istaknuo kako je ova svojevrsna zbirka raznoraznih tekstova i knjiga, i almanah, i kalendar. -Hrvatski iseljenički zbornik je u posljednjih osam godina postao obvezno štivo naših iseljenika kojima nedostaje nostalgična veza sa starijim korijenima. On je ujedno most prema njima, a može poput priručnika poslužiti onima koji čute hrvatske korijene, ali nisu naučili jezik pradjedova. Ovakav zbornik im je duhovna spona koja povezuje ne samo domovinu i iseljeničtvo nego i dijasporu s njezinim zajednicama diljem svijeta - istaknuo je dr. Pavličević te napomenuo kako je u ovogodišnjem zborniku pojačan sadržaj vezan uz dijasporu u odnosu na onaj domovinski. Predstavljajući ljetopisa HMI-a pridružila se i lingvistica mr. Sanja Vulić te publicist i književnik dr. Vladimir P. Goss.

Mr. Vulić se u svomu izlaganju usredotočila na nekoliko priloga, kao što su Kroatistički obzori, Dijaspore (Ljudi i događaji) i Znanost, sugerirajući čitateljima nekoliko zanimljivih tekstova. Tom je prigodom govorila o velikom izvandomovinskom potencijalu glede znanosti.

Elektronska inačica

Češće povezivanje toga potencijala s matičnom domovinom ostaje i dalje trajnom potrebom, stoga i brojni priloci u Zborniku svojim sadržajem žele pridonijeti tom povezivanju - istaknula je mr. Vulić.

Publicist i književnik dr. Vladimir P. Goss u svom je dojmljivom govoru pokušao odgovoriti na pitanje čita li se ovakva literatura u američko-hrvatskoj zajednici. Istaknuo je da se s velikim zadovoljstvom čita sve što dolazi iz Hrvatske. »Nažalost, u Hrvatskoj postoji nerazumijevanje hrvatske dijaspore unatoč knjigama poput ove i institucijama kao što je HMI, rekao je dr. Goss. S tim u vezi je kazao kako bez stvaranja globalne Hrvatske bez granica, odnosno zajednice u kojoj bismo svi radili za dobrobit svih nas, neće biti sretna budućnost Hrvatske, BiH i hrvatskoga naroda. Stoga je poručio hrvatskom čelništvu da pojača razgovore i međusobne odnose između dvaju dijelova istoga tijela - iseljene i domovinske Hrvatske.

Iskazujući zahvale predstavljateljima Zbornika, kao i svima koji su surađivali u njegovu nastanku, urednica Zbornika Vesna Kukavica posebnom je zahvalom uputila ravnatelju HMI-a Anti Belju, koji joj je povjerio uređivanje ovoga Matičina ljetopisa. Napomenula je kako se u svome radu

Veliko mi je zadovoljstvo predstaviti još jedan u nizu Hrvatskih iseljeničkih zbornika koje je HMI priredila i izdala. Ovaj je ljetopis svojevrsna kronologija događaja koji su direktno ili indirektno vezani uz hrvatsko iseljeničtvo i Hrvate koji žive izvan hrvatske države - istaknuo je prigodom predstavljanja Zbornika ravnatelj HMI-a Ante Beljo

služila iskustvima ranijih urednika Zbornika i uvaženih publicista. Hrvatski iseljenički zbornik 2000. na 408 stranica sadrži 50 samostalnih autorskih priloga istaknutih hrvatskih stručnjaka iz raznih društvenih disciplina te stotinjak dokumentarnih fotografija. Nazivi tematskih cjelina, kao što su: Domovina. Znaci vremena, Kroatistički obzori, Gospodarsstvo, Mostovi, Dijaspore (Ljudi i događaji), Duhovnost,

Znanost, Žrtve rata, Sport, Prikazi i recenzije te Virtualna Hrvatska, upozoravaju na činjenicu da Zbornik nudi reprezentativnu sliku o aktualnim vezama izvandomovinstva i domovine Hrvatske. Zanimljivo je da Hrvatski iseljenički zbornik 2000. sa sažecima na engleskome i španjolskome jeziku svo-

im sadržajem povezuje 21 državu svijeta te da u klasično izdanje ima elektronsku inačicu na Internetu na adresi http://www.matis.hr/zbornik. Trojezičnom formom izdavač je premostio jezičnu barijeru pa je Zbornik tako dostupan i onim našim sunarodnjacima i njihovim potomcima iz gotovo pedesetak zemalja diljem svijeta koje ne govore hrvatski jezik.

Tekst i snimke: Željka Lešić

Pozdravna riječ ravnatelja HMI-a

Promotori Zbornika

Urednica Vesna Kukavica

VESNA KUKAVICA UREDNICA OVOGODIŠNJEGA ZBORNİKA:

POŠTOVALI SMO TRADICIJU, ALI I UVELI MNOGE NOVOSTI

Zbornik obiluje priložima iz iseljeničtva...

...i domovine

-U osnovi nema neke velike razlike u odnosu na prethodna godišta HIZ-a. Poštovala sam tradiciju te serijske publikacije među njenim čitateljima koja je marljivo građena više od pola stoljeća u HMI i više od jednoga stoljeća u hrvatskom izvandomovinstvu. »Hrvatsko-američka Danica« Zdravka Mužine iz 1896. godine smatra se prvim takvim izdanjem izvan domovine. Među hrvatskim knjigama tiskanima u svijetu, kao što vam je poznato, osobito su veliku čitanost u ovome stoljeću postizali hrvatski kalendari, almanasi i razni godišnjaci, pa ih možemo bez ikakve dvojbe smatrati popularnim iseljeničkim knjigama proteklih desetljeća.

Naime, oni su u pravilu praktično poučni, zabavni, ali i informativni te aktualni za svakoga kao pučko štivo. Na tom je tragu uredništvo Hrvatskog iseljeničkog zbornika 2000. iz mnoštva pristiglih radova izdvojilo tek jedan broj tema iz različitih područja ljudske djelatnosti, od kulture i znanosti do virtualne komunikacije i sporta. Ipak, pristup je pojedinim temama nepože drukiži. Primjerice, Zbornik donosi opsežan članak o prvj hrvatskoj općoj enciklopediji i paralelno s njim obrađuje

zastupljenost hrvatskih tema u inozemnim enciklopedijama općega tipa - kao što su Encyclopaedia Britannica (1994.), Brockhaus Die Enzyklopaedie (1996.) itd. Kako nas svijet vidi, kako mi njima izgledamo, vrlo je važno. Elektronska inačica HIZ-a 2000. na Internetu (www, CD-rom) je novost. HMI i u drugom područjima svoga rada nastoji slijediti suvremene komunikacijske standarde.

Izbor tema i suradnika u serijskoj publikaciji ovoga tipa nije nimalo jednostavan. Mnoge su zanimljive teme zbog ograničena prostora izostale. Valjalo je usmjeriti pozornost na reprezentativne događaje u pojedinim granama ljudske djelatnosti među Hrvatima u zemlji i svijetu. Sve pogreške koje su učinjene valja ispraviti u sljedećim godištima. Uredništvo je, s druge strane, obvezivala i okrugla brojka 2000, koja sama po sebi sugerira neke sistematizacije. Za to je, recimo, zgodan primjer sport, gdje donosimo sistematiziran pregled pod nazivom »Stoljeće hrvatskog olimpižma«. Taj će svojevrsni sportski repertorij biti zanimljiv podsjetnik čitateljima u ovoj olimpijskoj godini.

ISTINA O »AFERI« INOZEMNIH RAČUNA ZA POMOĆ HRVATSKOJ:

Afera oko toga koliko je hrvatska dijaspora novčane pomoći dala Hrvatskoj i gdje je taj novac završio svela se na potragu oko tajnih računa - jednoga u austrijskom Villachu, a drugoga, navodno, u jednoj londonskoj banci. Ti su računi služili za kupnju oružja pa su se sredstva uplaćivala ili u inozemstvu ili su se, kako neke novine pišu, prebacivala iz hrvatskih banaka.

Deponirane potpise, dakle i pravo da novac podižu s računa, imali su, navodno, dr. Franjo Tuđman, Gojko Šušak i Hrvoy Sarinac. Od svih njih, danas je živ jedino ovaj potonji, koji je ustvrdio kako dokumente doduše ima, ali će ih podastrijeti tek kada to od njega bude službeno zatraženo, dakle, od nekog budućeg istražnog povjerenstva. Sarinac, međutim, ne odgovara na pitanje zašto su takvi dokumenti (kao i policijski dosjeji o novinarima, koje je pokazivao kad su ga došli intervjuirati) i danas kod njega - kad više nije ni na kakvoj državnoj funkciji?

Tko bi riskirao

Nakon Sarinaca se oglasio i povratnik iz SAD-a Karlo Milić, koji je ustvrdio kako je za Hrvatsku dao oko milijun i dvjesto tisuća dolara, pritom optužujući dr. Franju Tuđmana da je »bio gladan u dušu«. Antu Belju, Ivana Nogoala i Milana Kovača da su velik dio novca namijenjena domovini upotrijebili za sebe - Nogoalo je, navodno, od toga novca kupio hotel, Beljo je otvorio siću tvrtku, a Kovač nije podastro dokaze o tome kako je raspoređivana pomoć Hrvatima u BiH. Milić ujedno ističe da je želio kupiti neke hotele

Optužaba mnogo, dokaz ni jedan

u Hrvatskoj, među njima i hotel »Dubrovnik« u Zagrebu, ali ga je u tome preduhitrio Nogoalo pa će, kaže Milić, morati zatražiti reviziju prodaje tih hotela, što donekle baca novo svjetlo na njegov cilj da se dokaže gdje je završio novac koji su Hrvati iz dijaspore davali za Hrvatsku.

Koliko su Hrvati iz inozemstva dali novca za Hrvatsku, pojašnjava Ivan Nogoalo, predsjednik HDZ-a SAD, inače pripadnik hrvatske kolonije u Clevelandu. »Najveći iznos koji znam da je netko dao je 50.000 USA dolara. Inače, ljudi su najčešće davali u prosjeku od tisuću do dvije tisuće dolara. Svote koje se spominju u novinama, te milijarde, držim prenapuhanimac.

Na pitanje što zna o računima u inozemnim bankama, Nogoalo kaže da o računima ne može govoriti, ali »mogu reći da smo novcem koji smo prikupljali kupovali namirnice potrebne za spas hrvatskoga stanovništva. To su bile velike količine razne robe (hrana, odjeća i slično) koje smo brodskim kontejnerima slali u Hrvatsku. Mogu govoriti o nekoliko stotina kontejnera koji su iz Clevelanda otišli u Hrvatsku, a da ne govorim o drugim zajednicama u Americi koje su također slale robu.

Tko su ljudi koji se danas pojavljuju s pričama o tome kako su davali stotine tisuća, pa i milijune dolara za pomoć Hrvatskoj? O Karlu Miliću prozvana Ante Beljo kaže: »Karla Milića sreo sam jedanput u 1990. i to u Clevelandu 20. i 21. siječnja 1990. godine, na prvome sastanku koordinacije HDZ-a u SAD-u i Kanadi. I većina ostalih sudionika na tome sastanku g. Milića je tada sreli prvi put. O svojoj prepirci s g. Tuđmanom i sam se izjasnio u novinskom članku iako

Beljo tvrdi da o milijunskim donacijama govore uglavnom oni koji su najmanje pomogli, koji su pomogli zbog »nuturtagjeg vida« ili nisu pomogli ništa.

»Mislim da su ti napisali i objedi tagrični«, kaže Nogoalo. »Odgovorno tvrdim da nikada nitko od nas ni jednom hrvatskom političaru nije ustvrdio novac u torbi jer je, prije svega, iznošenje iz Amerike svote veće od 10 tisuća dolara podložno kazni. Za pokušaj prenošenja slijedi vam sudski proces, a novac se oduzima. Prema tome, ne znamo tko bi riskirao«

Kad sam neke prijatelje upitao tko je g. Milić, kada se kao totalna nepoznanica pojavio među nama iseljenicima, rekli su mi tada da je prije desetak godina bio direktor jednoga zagrebačkog građevinskog poduzeća te da je poslao velikih financijskih afera u tome poduzeću došao u SAD i osnovao građevinsko poduzeće.

Beljo tvrdi da o milijunskim donacijama govore uglavnom oni koji su najmanje pomogli, koji su pomogli zbog »nuturtagjeg vida« ili nisu pomogli ništa. Je li bilo osnove posumnjati da je novac otišao ovamo ili onamo, a ne u svrhe kojima je namijenjen? Jedan od naših sugovornika, poslovni čovjek iz Njemačke, kaže: »Osobno nikad nisam posumnjao da je moj novac zloupotrijebljen. Nažalost, sada se pojavljuju ljudi koji okrivljuju pokojnike - Predsjednika i Gojka Šušaku - koji se ne mogu braniti, a nitko nikada o tome nije ništa spominjao dok su bili živi. Te su se priče pojavile točno nakon smrti dr. Tuđmana. Uostalom, što nekoga zanima taj novac ako ja koji sam ga dao ne pitam gdje je završio?«

Samo legalno

Kako je novac stizao do hrvatske strane? Prema onome što je dosad pisalo u tisku, radilo se o torbama i vrećama novca koje su »odabranik« nosili na »ciljanak« mjesta bez imalo uvida u to

Beljo tvrdi da o milijunskim donacijama govore uglavnom oni koji su najmanje pomogli, koji su pomogli zbog »nuturtagjeg vida« ili nisu pomogli ništa. Tvrđi da su za uplaćivani novac izdane potvrde, obavljene su uredne primopredaje s ovlaštenima, a hrvatska država im se »nekoliko puta i na razne načine zahvalila«

koliko točno novca ima. Što znači da su mogli s gomile uzimati koliko god mogu zahvatiti. »Mislim da su ti napisali i objedi tagrični«, kaže Nogoalo. »Odgovorno tvrdim da nikada nitko od nas ni jednom hrvatskom političaru nije ustvrdio novac u torbi jer, prije svega, iznošenje iz Amerike svote veće od 10.000 dolara podliježe kazni. Za pokušaj prenošenja tolike svote slijedi vam sudski proces, a novac se oduzima. Prema tome, ne znamo tko bi riskirao. Ako se i slao novac, slao se legalnim bankarskim čekovima preko banke, u hrvatske banke. Milim da nitko kome bi se taj novac nudio da ga ponese to ne bi učinio jer bi se poslao moglo sumnjati da novac nije predan i da nije završio ondje gdje je upućen«, kaže Nogoalo i zaključuje: »Uostalom, otkud Hrvatskoj oružje da se brani u ratu ako je sav novac koji je pristigao iz dijaspore netko pokrao?«

Inače, način na koji oružje kupuje država kojoj je uveden embargo na kupnju istoga tema je za posebnu priču.

Vesna Kijajić

KAKO JE MASOVNOST VJERNIKA NA OVOGODIŠNJE STEPINČEVO U CKRVAMA PODSJETILA NA AKTUALNOST ŽIVOTA I DJELA OVOG HRVATSKOG MUČENIKA

STEPINČEVO DJELO JE SVJETIONIK HRVATSKE BUDUCNOSTI

Dan najmlađeg hrvatskog blaženika Alojzija Stepinca 10. veljače pobožno je obilježen u Hrvatskoj i u mnogim crkvama diljem svijeta. Na četrdesetu obljetnicu smrti proslavljenog zagrebačkog nadbiskupa koji je, kažu, umro moleći se za svoje

Stepinac je odgovorno bio na čelu Crkve u najgora vremena 20. stoljeća: Drugi svjetski rat i poraće iznijeli su zločudne društvene tvorevine koje su u Europi i u svijetu odnijele milijune ljudi. Dodatno, Stepinac je kao neokrznuta etička veličina u očima ljudi zauzeo mjesto nekih nedovoljnih političkih vođa naroda

progonitelje, njegov aktualni nasljednik Josip Bozanić pozvao je u prepunoj zagrebačkoj prvostolnici vjernike da budu nasljedovatelji Stepinca kao što je bl. Alojzije nasljedovatelj Krista. »Na kraju drugog milenija Crkva je ponovno ona Crkva s početka, Crkva mučenika«, kazao je msgr. Bozanić okružen nekolicinom biskupa i desecima svećenika.

Stepinčeva omiljenost u narodu, kao i »usidrenost« Crkve u njegovu djelu, plod je njegove vjere i ljubavi koje je jednako gajio cijelog svog života kao i posljednjih petnaest godina zatočeništva i zlostavljanja. Stepinac je odgovorno bio na čelu Crkve u najgora vremena 20. stoljeća: Drugi svjetski rat i poraće iznijeli su zločudne društvene tvorevine koje su u Europi i u svijetu odnijele milijune ljudi. Dodat-

no, Stepinac je kao neokrznuta etička veličina u očima ljudi zauzeo mjesto nekih nedovoljnih političkih vođa naroda.

Hrvatski mučenici i kandidati za oltar

Tako, Stepinac po svemu nalikuje modernom svecu koji ne čini spektakularna čuda, nego po cijenu mučeništva »plete vijenac života« ostajući vjeran do kraja. Za svetost, naime, nisu nužna čuda poput ozdravljenja, što se nekako nametnulo u našoj predodžbi svetaca, nego se ona smatra milošću Božjom koja se ogleda kroz osvjedočenje spleta kreposti (teološke: vjera, ufanje i ljubav; stožerne: razboritost, pravednost, hrabrost...). Zato je na svoju stotu obljetnicu rođenja, 3. listopada 1998. proglašen blaženikom.

Kardinal Stepinac je podsjetnik budućim naraštajima koje su prave životne vrijednosti

Stepinac je treći blaženik u Hrvata; vjernici željno iščekuju njegovu kanonizaciju i pridruživanje općinstvu svetih, gdje »od naših« već »stoluju« Nikola Tavelić, Bogdan Leopold Mandić i Marko Krizevčanin. Trenutačno, sličan se postupak očekuje za blažene: Augustina Kazoitića, Gracija iz Mula i Ozanu Kotorsku. Inače, prije dolaska Hrvata u ove krajeve, Crkva si je ovdje priskrbila mnoge svece: sv. Duje, sv. Jerolim Euzebije, sv. Kaja, sv. Mavro, sv. Dimitrije, sv. Julijan, sv. German, sv. Jurje, sv. Bazilije, sv. Slobodan, i drugi.

Stepinac nije bio usamljen: ne spomi-

Papa Ivan Pavao II. veliki je štovatelj Stepinčeva djela

njući stotine tisuća stradalih vjernika koji su ostali uspravni do kraja, Katolička crkva u Hrvata dala je legiju mučenika: 458 imenom i prezimenom ubijenih svećenika. Neke knjige mučenika tvrde da broj stradalnika katoličkog klera među Hrvatima premašuje 600 osoba. Prema martirologiju »Svećenici žrtve rata i poraće 1945. i dalje« u Vrhbosanskoj nadbiskupiji smrtno je stradalo 35 svećenika i bogoslova; u Banjalučkoj biskupiji 19, u Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanjskoj 16, franjevačka provincija Bosna-srebrena dala je 66 osoba, Franjevačka provincija u Hercegovini 71, a bilo je stradalnika unutar crkvenih redova, poput 14 trapista, itd. Među najpotresnija zbivanja svakako spada masovno ubojstvo 66 franjevaca na Širokom Brijegu 7. veljače 1945., a dan njihova smaknuća potom je slavljen kao dan oslobođenja Lištica. Na taj dan u više su crkava služene vrlo posjećene mise zadušnice.

Ljubav ima posljednju riječ

U posljednjoj agresiji na Bosnu i Hercegovinu svećenici su u najtežim trenucima mahom ostali uz vjernike. Zbog toga su izlagani najtežem mučeništvu. U Banjalučkoj biskupiji od 1992. do 1995. smrtno je stradalo šest svećenika i jedna časna sestra. Dva svećenika su nestala pa se i za njih opravdano sumnja da su ubijeni. Jedan od tih zločina zbio se 12. svibnja 1995. u župi Presnače.

Nakon učestalih prijetnja, noću je mini-

rana crkva Male Terezije, a potom su zločinci ubili župnika Filipa Lukendu (1943.) i časnu sestru Ceciliju Grgić (1952.). Njihova poguljena tijela pronađena su u prostoriji župnog ureda. Don Filipov brat Marko, koji je tome posvetio knjigu »Spaljene zemaljske ruže«, kaže, nagovarao je presnačkog župnika da se skloni na što je Filip odgovorio: »Ako podu svi iz moje župe, mogu i ja.« i »Jedino što imam je život, a to ću dati ako bude trebalo«. Daleko od medijske slave i bilo kakve pomoći, u dubokom mraku te četverogodišnje noći četničkog zlosilja, don Filip je neznano proživio svoje zadnje trenutke. I sestra Cecilija je, kako je poslije kazala sestra Miroslava Ljevar, uoči stradanja jednom rekla: »Mi ovdje nikud ne idemo. E, draga moja, mi ćemo još biti mučenici pa ćete se vi dolaziti nama klanjati i moliti se.«

Nije li u zaboravljenoj Banjoj Luci, kako bijaše zaboravljen Korać prije pedeset godina ili stradanja po brojnim katakombama prije gotovo dvije tisuće godina, provjetao neuništivi vijenac života, koji nas hrabri da će unatoč svemu, ljudska dobrota uvijek dati posljednju riječ. Vladimir Pavlović jednom je kazao: »Neuk sam i žalostan u svojoj nemoci te ne znam riječi pretvoriti u semantičke ruže koje će nad njihovim uzglavljačima cvjetati u sve vijeke.«

Papa je u svojim istupima pozvao da se iznova sastavi knjiga mučenika (martirologij) Crkve 20. stoljeća. Crkva u Hrvata imat će u njemu velik prilog.

Ivo Lučić

REPORTAŽA U POSJETU GRADIŠĆU U AUSTRIJI: KAKO GRADIŠĆANSKI HRVATI ŽIVE S NOVOM NARODNJAČKO-DESNIČARSKOM VLADOM

ZBOG DOKAZIVANJA SVIJETU - MANJINAMA I VEĆA PRAVA

Putovanje kroz Gradišće, ili Burgenland, doima se kao neprestano nizanje sela uredno »poslaganih« uz dobre i široke prometnice, tako da sva ta bezbrojna sela izgledaju poput pravih gradova. Zapravo nigdje nema sela, nigdje onih brojnih Slavonaca i Ličana što su prije nekoliko stoljeća stizali ovamo u velikom broju; kažu da ih je tada bilo čak stotinu tisuća. Današnji podaci govore da ih je u Gradišću još ostalo oko dvadeset tisuća, premda je više teško povući crtu između njih i Austrijanaca jer se uglavnom dogodila asimilacija.

Kako je nastalo Gradišće? Promatrajući ta bogata mjestašca, vrlo se malo može vidjeti od povijesti. Čak i sam naziv Burgenland nije odvajkada jer se počeo upotrebljavati tek od 1918. godine. Prije toga je za to područje, koje je zapravo jedno od mladih austrijskih saveznih državnica, bivalo vjerojatno više naziva.

Kada se uđe u glavni grad Eisenstadt ili, kako bi gradišćanski Hrvati to najradije uvijek zvali, Željezno, osjeti se povijest. Gradišće koji ima svoju dušu, svoju tradiciju, čiji ambijent posve odgovara pravoj srednjoeuropskoj urbanoj sredini, s austrougarskim štihom. Dvorac Esterhazy, simbol grada, koji dominira središtem, danas privlači brojne turiste koji navraćaju iz tridesetak kilometara udaljenoga Beča. Ta golema građevina bila je vlasništvo ugledne feudalne obitelji pod Habsburgovcima, koji su sve do 1945. bili na visokim položajima u tom dijelu Europe. Cijeli Burgenland nekako odiše »austrougarskim« Počevši od prezimena pa do nekih tradicijskih i arhitektonskih detalja, svuda se primjećuje mješavina, susretno dvaju podneblja.

U prostranoj pješačkoj zoni, koja je i trgovački i kulturni prostor za popodnevnu dokolicu Austrijanaca, gdje se može obaviti trgovina sitnim potrebštinama, čuti pokoja starohrvatska, gradišćanska riječ, a katkada primijetiti i natpis na trgovini koji nema veze s Austrijom, kao što je ime vlasnika jedne cvjećarnice na kojoj je istaknuto »Horvath«. Međutim, mlada prodavačica nije bila sigurna ima li joj gazda veze s Hrvatskom ili je riječ o Mađaru. Za nju je sve to ionako obična Austrija.

Austrija između pokornosti i demokracije

No, da sve ne ostaje samo na kulturi, pokazuje i povećani plakat na kojemu se pobjednički smješka Jorg Haider, vođa austrijske Slobodarske stranke, o kojemu se ovih dana vodi burna polemika koja bi trebala osobito zanimati pripadnike austrijskih manjina. Austrija je ovih dana privukla pozornost svijeta najprije svojim izborom desničarske političke

Središte Eisenstadta

opcije, nakon 35 godina uporne vladavine lijeve, odnosno socijalista, socijaldemokrata i zelenih, a onda je osobito uzdrimala svjetske pojmove demokracije svojom odlučnošću da uspostavi vladu nove koalicije, koja nije baš po volji nekim krugovima u Europi i svijetu. Austrija se, dakle, trebala odlučiti između »ponizne pokornosti« svjetskom javnom mišljenju i baštinenja svojih demokratskih načela. Demokracija je tu, očito, bila na ispitu i s jedne i s druge strane.

Kako se prema svemu tomu opredjeljuju gradišćanski Hrvati, koji osim u Eisenstadtu stoljećima žive u nekim mjestima koja se čak smatraju tipično Hrvatskima: Stinatz, Rust, Nikitsch, Wulkaprodedorf, Kroat, Geresdorf, Kroat, Minihof, Steinbrunn, Siegendorf itd.? Oni se tu poput svih manjina na svijetu bore za svoja prava, za ravnopravnost hrvatskoga jezika, za kulturnu autonomiju, ali i za udio u lokalnim medijima. Gradišćanci imaju i svoj tjedni list »Hrvatske novine«, imaju i radijsku emisiju u kojoj iznose svoja stajališta o pojedinim vladinim potezima glede manjinskih prava. Ovih je dana na programu bila najava da će se napokon početi postavljati ploče s dvojezičnim oznakama sela u kojima su Hrvati većinski živali. Riječ je zapravo o višedecenijskoj borbi za dvojezičnu toponimiju, koja je

baš ovih dana, za smjene ljevičarske vlade, a s dolaskom desničarskih ministara, pred konačnim rezultatom. Kako kažu, i ova nova vlada obećala je da će se svi planovi glede dvojezičnosti ispuniti, štoviše, da će se poduzeti i više od toga kako bi se pokušalo dokazati svijetu da desničarsko obojena vladina koalicija neće uskraćivati prava manjinama i strancima u Austriji, kao što se govorilo u silnim kampanjama protiv njih.

Prosvjeduju samo »crvenik« Bečani

Obilazeći neka hrvatska naselja i razgovarajući s ljudima, ne bi se reklo da ih obuzima bilo kakav strah ili da se boje za već stečena prava. »Prosvjeduju Bečani, koji su dosta pod utjecajem 'crvenih', ali mi ovdje nemamo razloga za demonstracije. Ako bi se što dogodilo u pogledu gubitka naših prava, uvijek se možemo pobuniti«, izjavljuju obični seljaci kada ih se pita što misle o novoj vladi. Poneki od tih ljudi koji se bave obrtom zabrinuti su zbog najave sankcija nekih tvrtki iz Njemačke s kojima trguju i ljuti su zbog prašine koja se nepotrebno podigla.

Gradišćanski su Hrvati, kako kažu, dosad najviše glasovali za Narodnu stranku, što znači da ni dosad nisu baš sve ostvarili glede svojih ustavnih pra-

Oglasna ploča gradišćanskih Hrvata u Steinbrunnu

Obilazeći neka hrvatska naselja i razgovarajući s ljudima, ne bi se reklo da ih obuzima bilo kakav strah ili da se boje za već stečena prava. »Prosvjeduju Bečani, koji su dosta pod utjecajem 'crvenih', ali mi ovdje nemamo razloga za demonstracije. Ako bi se što dogodilo u pogledu gubitka naših prava, uvijek se možemo pobuniti«

Svi govore da su siti dugogodišnje vladavine socijalističkih političara i da će svaka promjena dobro doći, »makar se cio svijet urotio protiv nas«

va. Zakoni su jedno, ali u praksi se štošta još trebalo napraviti. U Wulkaprodedorfu lokalna je vlast sada narodnjačka, ali sam je gradonačelnik posve »crvenik«. Kako je moguća ta kombinacija - obični ljudi ne znaju objasniti. Svi govore da su siti dugogodišnje vladavine socijalističkih političara i da će svaka promjena dobro doći, »makar se cio svijet urotio protiv nas«.

Wulkaprodedorf ostaje tako u rukama nove vlade, a gradišćanski Hrvati okreću se budućnosti i svojoj daljnjoj skrbi za očuvanje jezika, kulture i običaja. To im i ubuduće jamče austrijski zakoni, ali odsad sve više i Europska unija. Na ulazu u selo i dalje uredno stoje ploče s natpisom »Dobro došli«, a na izlazu »Auf wiedersehen«, dakako, neizostavno starohrvatski pozdrav »Z bogom«.

Jozo Renić

O PROBLEMIMA ISELJENIKA PRI UČENJU HRVATSKOGA JEZIKA, ZANIMANJU TE POMOĆI TAMOŠNJIH HRVATA, ZA »DOM I SVIJET« GOVORI JASNA VORGIĆ, UČITELJICA HRVATSKOGA JEZIKA U LIEGEU

VELIKO ZANIMANJE HRVATA, ALI I BELGIJANACA

Volim ovaj posao i rad s djecom u izvan-domovinstvu

Nakon rada u Lovasu i OŠ »Ilača-Banovci«, učiteljica Jasna Vorgić, rođena To varničanka, morala je za Domovinskog rata napustiti rodnu Slavoniju i krenuti u izbjeglištvo. Nakon dolaska u Zagreb zaposlila se u OŠ Ivana Perkovca u Senkovcu, a odatle odlazi na rad u Hrvatsku školu u Liegeu.

»To je za mene, kao i za svakog drugog učitelja koji se našao u sličnoj situaciji, bilo potpuno novo iskustvo, ali i izazov. Francuski jezik, koji se ovdje govori, učila sam u vinkovačkoj Gimnaziji, što mi je uistinu puno pomoglo u brzom snalaženju u novoj sredini - veli na početku razgovora učiteljica Jasna Vorgić.

●Kada je počela raditi Hrvatska škola u Liegeu?

»Hrvatska škola u Liegeu u ovom je obliku počela raditi nakon mog dolaska u veljači 1996. godine. No, moglo bi se reći da je zahvaljujući pripadnicima Hrvatske katoličke misije, pateru Rogini i sestrama Naše Gospe, koji su je dobrovoljno vodili, postojala puno prije. Naime, s priznanjem neovisnosti naše domovine Hrvati u Liegeu, kojih ovdje ima više od 3000, željeli su i hrvatsku školu koja bi službeno bila priznata od Ministarstva prosvjete i športa. Moram napomenuti kako je i tu veliku ulogu odigrao pater Rogina, koji je zajedno s drugim istomišljenicima puno učinio na njezinom ostvarenju. On i sestre mi uvijek pomažu kada mi je to potrebno i za to sam im neizmerno zahvalna, baš kao i gospođi Vlasti Sabljak, voditeljici Odjela za međunarodnu suradnju pri Ministarstvu prosvjete kulture i športa RH.

●Kako je organizirana nastava? Kojom se literaturom služite u podučavanju djece?

»U početku smo nastavu održavali u jednoj zgradi pokraj koledža »St. Servais« i u njoj smo imali svoj prostor. Tako smo na zidove mogli staviti zemljovid, fotografije, dječje likovne i pisane radove, što je na ulasku stvaralo ugodan domovini i vrlo pozitivno utjecalo na motivaciju djece. Nažalost, ta je zgrada srušena pa smo sada prisiljeni koristiti se jednom od učionica koledža, no zahvaljujući pateru Rogini, za nju ne plaćamo najamninu.

Različito znanja

U nastavi se služim knjigama koje je Ministarstvo prosvjete i kulture RH propisalo, ali i svime što je prikladno za nastavu, a sve radi poboljšanja kvalitete nastave. Djeca su preplaćena na »Smb« i »Modru lastu«, u kojima su objavljeni i naši radovi, a služim se još i časopisom »Radost« te nekim stručnim časopisima. Istaknula bih da radove često objavljujemo i u dvomjesečniku »Riječ i život« koji izlazi u sklopu HKM, a primaju ga na kućnu adresu svi Hrvati koji žele biti u tijeku događaja u hrvatskoj zajednici u Liegeu, provinciji Liege te u Luxemburgu.

●Možete li nam nešto kazati o problemima u vašem radu?

»Problema ima različitih, a jedan od najvećih je što djeca istoga uzrasta ne poznaju hrvatski jezik na istoj razini. Tako, primjerice, možete imati učenika prvoga razreda koji još ne poznaje slova, ali razumije i piše hrvatski, te učenika četvrtoga razreda koji zna pisati, ali koji uopće ne govori hrvatski. Postoje, naravno, i idealni slučajevi kada učenik zna i pričati i pisati, ali ako vam se takva tri slučaja, a i puno drugih, nadu svi u isto vrijeme u kombiniranom odjeljenju, možete zamisliti kakve to napore zahtijeva od učitelja. Najteže je zadovoljiti interese svih učenika i njihovih roditelja, a istovremeno i ostvariti predvi-

Učiteljica s mališanima prigodom proslave Nikolinja u Liegeu

deni program.

Jednu od teškoća roditeljima predstavlja dovođenje djece u školu, ali iz iskustva već znam da oni koji stvarno žele da im djeca pohađaju hrvatsku školu i koji su ozbiljno krenuli od početka tako i nastavljaju i redovito dolaze bez obzira na sve teškoće, i to mi daje još veći poticaj za rad.

●Koliko je učenika dosad pohađalo hrvatsku školu?

»Za ovih nekoliko godina školu je pohađalo devedesetak učenika, a od toga polovica čine školska djeca od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Naime, uz rad sa školskom djecom srijedom i subotom, zbog velikog zanimanja odraslih, uglavnom hrvatskoga podrijetla, ali i Belgijanaca koji imaju neke veze s Hrvatskom, još dva puta tjedno u večernjim satima održavam tečaj hrvatskoga jezika. Uistinu je pravo zadovoljstvo vidjeti te odrasle učenike, od kojih najstariji ima 72, a najmlađi 25 godina, kako se trude da pravilno čitaju i govore našim jezikom.

Za ovih nekoliko godina školu je pohađalo devedesetak učenika, a od toga polovica čine školska djeca od prvoga do četvrtoga razreda osnovne škole. Zbog velikog zanimanja odraslih, uglavnom hrvatskoga podrijetla, ali i Belgijanaca koji imaju neke veze s Hrvatskom, još dva puta tjedno u večernjim satima održavam tečaj hrvatskoga jezika. Uistinu je pravo zadovoljstvo vidjeti te odrasle učenike, od kojih najstariji ima 72 godine, a najmlađi 25

Premda ova poduka ne spada u moje obveze, prihvatila sam taj posao jer mislim da time činim dobro i svome narodu i svojoj domovini u smislu njezine makar i vrlo male, ali ipak prisutne promidžbe u ovome dijelu Europe.

Suradnja s HKM-om

●Organizirate li slobodne aktivnosti učenika i koje su to aktivnosti?

»Slobodne aktivnosti prilagođujem slobodnom vremenu učenika i svih zainteresiranih. Najčešće je to nedjeljom u 17 sati nakon mise i kada se ljudi skupe u većem broju. Radila sam s čitačima, zatim s recitatorima, pjevačima i plesničima. Prije nekoliko godina za Božić smo uspjeli izvesti i igrokaz »Djevojčica sa žigicama«, a svake godine pripremam i priredbu za Nikolinje. No, najveća i najsvečanija priredba upriličena je prigodom Dana državnosti, kada nam redovito

dolaze predstavnici našega veleposlanstva iz Bruxellesa. Na njoj sudjeluju svi učenici i odrasli koji pohađaju tečajeve. Sve priredbe priređujemo zajedno pater Rogina, sestre i ja, s tim da svatko uradi svoj dio posla. U nastupe sam svaki put uvrstila i nekoliko točaka našega folkloru koje sam uspjela izvesti zahvaljujući zanimanju i dobroj volji plesača, među kojima su djeca, mladež i odrasli. U radu mi je puno pomoglo moje dosadašnje iskustvo jer sam odrasla u obitelji u kojoj su narodna glazba i ples bili sastavni dio života. No, i sama sam bila članica folklorne skupine te pohađala seminare za folklor.

Jedini na Svjetskomu nogometnom prvenstvu

Tata mi je usadio ljubav, poštovanje i želju za očuvanjem našega folklorne blaga. Stoga i sada, kada god se nadem kod kuće za vrijeme praznika, snimim po nekoliko pjesmica ili plesova koje mi on odskira pa ih poslije iskoristim kao glazbenu pratnju. Naravno, koristim se i snimkama naših tamburaških orkestrara s glazbom iz Slavonije, Posavine, Podravine te Prigorja, a na posljednjoj našoj priredbi izveli smo i bunjevačke plesove. U planu za ovu godinu su i plesovi iz Dalmacije. Nošnje mi uvijek posuđuje HKM. Moram napomenuti da smo kao folklorna skupina imali čast prije dvije godine sudjelovati na zatvaranju Svjetskoga nogometnog prvenstva u francuskom gradu Lensu, potkraj lipnja 1998. godine. Tada smo uz desetak folklornih skupina iz cijeloga svijeta bili jedini predstavnici Republike Hrvatske.

●Možete li najaviti buduće projekte?

»Planova ima dosta i uglavnom se odnose na već spomenute aktivnosti i nastavni program, ali u kojoj će se mjeri oni realizirati, ne znam budući da mi ugovor istječe potkraj ove školske godine. Moram priznati da će mi biti teško napustiti djecu i ovaj posao koji sam uistinu zavoljela i sa zadovoljstvom ga obavljala premda je težak i prilično drukčiji negoli posao u domovini. Nadam se da će kolega ili kolegica koja me zamijeni imati isto zadovoljstvo u radu kao i ja.

Željka Lešić

ZANIMLJIVOSTI

U Hrvatskoj - više doseljenika nego iseljenika. Iako je Hrvatska uvijek slovila kao zemlja iseljeničtva, najnoviji podaci Državnoga zavoda za statistiku to opovrgavaju. Broj osoba koje su se uselile u Hrvatsku od 1992. do 1998. bio je veći od broja osoba koje su se iselile iz nje. U tom se periodu 330.201 osoba doselila, a 79.754 ih se iselilo iz Hrvatske. U usporedbi sa stanovništvom Hrvatske, većinom su doseljavali mladi ljudi iz BiH, pretežito u Zagreb. Od ukupnoga broja doseljenih ljudi čak 77,5 posto je iz BiH, brojkom: 256.016 građana.

Zagrebački Sheraton - od 700 hotela među pet najboljih u Europi. Riječ je o Uredu za odnose s javnošću zagrebačkoga prvokategorijana koji je na nedavno održanoj Starwood konferenciji na Havajima u konkurenciji od 700 najuglednijih hotela izabran među pet najboljih u Europi. Nagrade se dobivaju na osnovi glasovanja brojnih turista i putem Interneta. Zagrebački Sheraton je inače u jedinstvenom hotelskom programu Starwood Preferred Guest u kojem nema kontrole kapaciteta pa gosti mogu po želji birati kada i gdje mogu noćiti, što ostali konkurenti ne nude. Zagrebački hotel dio je lanca Hotela Sheraton, koji je ove godine dobio najugledniju međunarodnu nagradu za turizam »Freddy«.

Najpoznatiji hrvatski znanstvenik dobio nagradu akademija znanosti SAD-a i Francuske. Tko danas u svijetu ne zna za Miroslava Radmana, svjetski poznatog molekularnog biologa? Naš najpoznatiji znanstvenik u svijetu, profesor na Medicinskom fakultetu i jedan od voditelja u pariškom Institutu Jacques Monod, nastavlja »pobirati« ugledna priznanja. On je ovogodišnji dobitnik Grand prix koji zajednički dodjeljuju američka i francuska akademija znanosti, a bit će mu uručen na godišnjem sastanku Francuske akademije znanosti u Parizu. Prof. Radman je dobitnik i nagrade ARC-a, najveće francuske zaklade za istraživanje raka, dobitnik nagrade Francuske akademije znanosti, nagrade Francuske lige protiv raka...

Hrvatica ruši venecijansku tradiciju. Hrvatica Ljubica Gunj prva je konobarica u dugogodišnjoj povijesti Venecije. Naime, tamo postoji običaj da u kavanama na poznatom venecijanskom Markovu trgu kao konobari rade samo muškarci. Dvadesetmogodišnja Ljubica Gunj prva je žena koja je prekinula tu dugogodišnju talijansku »macho« tradiciju. Do tada su, punih 700 godina, samo konobari mogli služiti goste u poznatim venecijanskim kavanama.

GENERALNI KONZUL U CHICAGU DOMAGOJ ŠOLA ODRŽAO PREDAVANJE

Hrvatska u tradiciji i tranziciji

Domagoj Šola, bivši narodni zastupnik u Ontarijskom parlamentu, koji sada obnaša dužnost generalnoga konzula RH u Chicagu, prošli je tjedan održao predavanje u prostorijama nevladine udruge Heartland, na kojem su bili i gosti iz američkog Kongresa, State Departmenta i ostalih visokih ustanova. »Kako zemlja stara tek deset godina može imati dugu tradiciju za koju trebaju stoljeća? To je zato jer su Hrvati jedan od najstarijih naroda u svijetu iako su jedna od najmlađih država Europe«, rekao je konzul Šola na početku predavanja nazvanog »Hrvatska u tradiciji i tranziciji«, u kojem se dotaknuo hrvatske povijesti, mukotrpnog prelaska iz komunizma u demokraciju, problema privatizacije, komunističkog mentaliteta, hrvatskog iseljavanja, rata za neovisnost, poslijeratnog perioda i novih demokratskih promjena.

Oko 30.000 Hrvata plovi svjetskim morima.

Samo pomorci znaju koliko je težak »kruh sa sedam korak«, koji se zarađuje »navigavajući« svjetskim morima. Gotovo 30.000 Hrvata ima »matrikulu«, plovdbenu knjižicu, a njih oko 20.000 trenutačno i plovi. No, loše stanje u hrvatskom brodarstvu primoralo je sve njih da plovo pod stranim zastavama, što je »snizilo cijenu« inače prvoklasnim hrvatskim pomorcima koje sad strani poslodavci zamjenjuju neiskusnim Filipincima, Afrikancima, Poljacima... I dok je, primjerice, prije »kapo od makine«, kapetan strojarne, zarađivao na domaćem brodu 2500 USA dolara, danas se maksimalno može dobiti 1000 dolara mjesečno. Jeftina prodaja hrvatskog znanja dovoljan je razlog za obnovu hrvatske flote!

Izložba o kliškoj tvrđavi nakon Rima u Anconi.

Izložba »Oružje tvrđave Klisak« Muzeja grada Rima postavljena je u Anconi nakon što je u prosincu 1999. predstavljena publici glavnoga grada Italije. Izložbu je u kulturnom centru »Mole Vanitelliana« nedavno otvorio ministar kulture Ancone Antonio Luccarini. O izložbi su izvjestili ugledni talijanski dnevnik Il Messaggero i Corriere della Sera. Izložba je prvi put postavljena prošle godine u Splitu. Predstavljeno je oružje iz fundusa Muzeja grada Splita te mnogi grafički prikazi i fotografije kliške tvrđave. Ove i sljedeće godine izložba bi trebala biti postavljena i u Pescari, Civitelli del Tronto te Veneciji, a pregovara se i da posjeti San Marino, Španjolsku i Francusku.

Što će biti s Hrvatima u Austriji?

Kao ni udružena Europa, tako ni gradišćanski Hrvati, kojima je status nacionalne manjine zajamčen državnim ugovorom 1955. godine, nisu s oduševljenjem prihvatili najnoviji razvoj događaja u Austriji. Oko 70.000 Hrvata u Gradišću gotovo pola stoljeća čuva svoj jezik i kulturu, a 1955. zajamčeno im je pravo na dvojezičnost u školama, natpisima mjesta i ulica te posebne televizijske i radijske emisije i tisak. Unatoč tomu što je Joerg Haider u nekim političkim istupima govorio o smanjenju ljudskih prava pripadnicima manjina i strancima na radu u Austriji, drastičnih poteza, vjeruju gradišćanski Hrvati, neće biti. »Mislim da nova austrijska vlada neće smanjiti naša prava jer mora svijetu dokazati da nije protiv manjina i ja se nadam da barem u početku neće biti promjena«, izjavio je Hini općinski predstojnik u Donjoj Pulji Klaus Černar.

Hrvatsku opsjedaju strani trgovački lanci. Hrvati godišnje preko granice u svojim »potrošačkim vrećicama« iznesu više od 40 milijarda kuna, prema Hrvatskoj gospodarskoj komori. Istodobno, u Hrvatskoj se za iste potrebe u domaćim samoposlugama potroši oko 35 milijarda kuna. Zato su strani lanci supermarketa odlučili taj novac »skupiti« u Hrvatskoj. Talijanski Mercatone, osim Zagreba, dalje ide u Split, Zadar i Osijek, austrijska Billa će osim metropole osvojiti i Veliku Goricu. Uz Segro, vodeći austrijski samoposlužni lanac, u Zagreb stiže i njemački Getro i švedska Ikea, a planira se dolazak i nekoliko svjetskih uslužnih lanaca. Pretpostavlja se da će se ugasiti više od jedne trećine od 30.000 samoposluga, koliko ih sada ima u Hrvatskoj.

Izabrala i priredila: Nataša S. Beširević

Oglašavanje

Cjenik oglasnog prostora:
1/8 (114x83 mm) = 1.600 Kuna
1/4 (114x170 mm) = 2.800 Kuna
1/2 (230x170 mm) = 4.800 Kuna
1/1 (230x340 mm) = 8.800 Kuna
Mali oglasi:
Do najviše 30 riječi = 150 Kuna
Uokvireni mali oglasi = 200 Kuna
Za oglašivače iz dijaspore, ugovaranje i naplata u ino-

zemnoj valuti preko njemačke marketinške agencije
AGENCIJE:
Njemačka:
Eurorevije GmbH, Rotlintstr. 6, 60316 Frankfurt
Telefon: 00 49 (69) 94 35 99 15, Telefax: 00 49 (69) 94 35 99 35
Hrvatska:
Europromocija d.o.o., Radićeva 32/2, 10000 Zagreb
Telefon/Fax: 00 385 (1) 48 13 886

DOM I SVIJET - POSEBAN PRILOG INOZEMNOM IZDANJU VEČERNJEG LISTA - OSNIVAČ I IZDAVAČ: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA I HRVATSKI INFORMATIVNI CENTAR - ADRESA UREDNIŠTVA: TRG STJEPANA RADIĆA 3, 10000 ZAGREB, TEL/FAX: 3851 6113 263. E-MAIL: dom@hic.hr - WEB STRANICE: http://www.hic.hr/dom

GLAVNI UREDNIK:
Mario Petrović
ODGOVORA:
Ante Beljo

UREDNIŠTVO: Željka Lešić (koordinatorka), Ivana Rora (BiH), Željko Rebić (gospodarstvo), Vesna Kukavica (kultura), Nataša Beširević (zanimljivosti); GRAFIKA: Večernji list; LEKTORICE: Snježana Drkulec-Igrec i Diana Šimurina-Šoufek; PRIEDLOM I TEHNIČKA OPREMA: Kristijan Zinaj, Saša Bijelić i Denis Antčević; UNOS PODATAKA I WEB STRANICE: Ivana Kunović; MARKETING: Kata Oreč;

Biosaner® Proizvodi koji su osvojili svijet! **AKTUALNO**

Znanost je konačno priznala, a dr. med. Hartman to potvrđuje: geopatogena zračenja i podzemne vode uzroci su nesanic, kroničnih i teških oboljenja. Patentirane Biosaner antene i pločice dokazano su najbolja zaštita, a to potvrđuju zadovoljni korisnici širom svijeta

Danica Jarić, Berlin, 1997.

Liječnici su mi davali još samo 6 mjeseci života. Bolovala sam od karcinoma pluća. Uz zaštitu Biosaner-antenom (pločom) i desetak tretmana bioenergijom gospodina Majdandžića život mi je spašen.

Ivan Peti, Kanada Ontario, 1998.

Cijela naša obitelj godinama je patila od nesanic, nervoza i migrenskih glavobolja. Ni najbolji liječnici nisu nam pomogli dok nismo počeli koristiti Biosaner-antenu u kući i Biopulsar-privjeske koje i sada nosimo. Čitavo su se u našu kuću vratili mir, zdravlje i raspoloženje.

Stotine pisama zahvalnosti iz cijeloga svijeta, nalaze se u arhivi poduzeća Biosaner

Biosaner - Karl-Fleschstr. 17, D-60385 Frankfurt, tel: 069/45 60 97 ili Požeška 62a, HR-34334 Kaptol, tel. 034/23 34 77

NARUĐBENICA

Testirajte i vi efikasnost zaštitnih antena i privjesaka

☐ Biopulsar φ 4cm - pozlaćeni privjesak za žene	50 DM	☐ Pyramo-power φ 4cm - pozlaćeni privjesak za muškarce	50 DM
☐ Biopulsar φ 8cm - pozlaćen, za žene	75 DM	☐ Pyramo-power φ 8cm - pozlaćena pločica, za muškarce	75 DM
- pločice koje aktiviraju cirkulaciju, opuštaju i ublažavaju bol			
☐ Mini Biosaner φ 15cm - obujam zaštitnog polja φ 6m	120 DM	☐ Biosaner antena φ 23cm - obujam zaštitnog polja φ 12m	200 DM
- antena (ploče) postavljaju se ispod ležajeva na pod spavaćih, boravišnih ili radnih prostorija			
☐ Pyramosan piramida veličina 20x20x8cm, pozlaćena - zaštita prostora za stanove i kuće veće od 100 m ² (postavlja se na pod)	280 DM	☐ Power piramida veličina 22x22x9cm, pozlaćena - zrači toplinu, poboljšava kvalitetu jela, pića, lijekova i harmonizira prostor (postavlja se na ormar ili kao stropna sijalica iznad spavaćih, boravišnih i radnih mjesta)	300 DM
Uz svaku narudžbu na poklon knjiga o geopatogenim zračenjima			
☐ Obiteljski Biosaner Maxi paket Biopulsar φ 4cm + Piramo power φ 8cm + Biosaner antena φ 23cm + Power piramida	625 DM	TRAŽIMO honorarnu suradnika	
SAMO 490 DM			

Plaćanje pouzecom + poštarina

Za narudžbe izvan EU uplate na račun: Biosaner kod Post Bank Frankfurt konto: 56471-606, BLZ: 500 10060

Izrezati i još danas poslati pismom, dopisnicom, faxom ili Internetom

Na adresu: ime i prezime: _____
Biosaner Ulica i broj: _____
Karl-Fleschstr. 17 D-60385 Frankfurt Grad: _____ Pošt. broj: _____
T: 069 / 45 60 97 (8-20h) Država: _____
F: 069 / 45 32 82 (0-24h) Datum: _____
E-mail: biosaner@aol.com Potpis: _____

REAKCIJE ISELJENIH HRVATA NA IZBORE U HRVATSKOJ

Iseljenici nezadovoljni, ali poštuju rezultate

Koblentz - Prvi je krug izbora za hrvatskoga predsjednika za nama, a jesu li prognoze i razne ankete, i koliko, bile učinkovite, to se najbolje može vidjeti po rezultatima. Dvojac Mešić i Budiša ostao je u igri, a možda je za Hrvate u iseljeništvu malo iznenađenje slab uspjeh dr. Mate Granića, koji je kod njih bio jedan od glavnih favorita.

Ovakvi se redovi (u Bonnu prilikom glasanja za Sabor) prigodom predsjedničkih izbora nisu ponovili

Međutim, hrvatski glasači su rekli svoje, volja naroda se poštuje i sada treba pričekati »pripetavanje« go-spode Mešića i Budiše. Koliko je iseljena Hrvatska pokazala zanimanje za ove predsjedničke izbore? Zanimanje nije bilo na očekivanoj visini i daleko je manje bilo od one za Zastupnički dom, kada se u redu za glasanje čekalo i po nekoliko sati. Na izbornome mjestu u hrvatskom Veleposlanstvu u Bonnu nije bilo nikakve gužve, u što smo se i sami uvjerali. U počasnom kon-

zultatu RH u Mainzu bilo je 900 glasača, a u Generalnom konzulatu u Frankfurtu oko 2400. »Bez obzira na ovakav odziv, ja sam ponosan na naše ljude koji već mnogo godina žive izvan Lijepe naše, a na ovako dostojanstven način izvršili su svoju ustavnu dužnost. Ni jedne primjedbe nije bilo, zato svima velika hvala«, riječi su savjetnika pri Generalnom konzulatu u Frankfurtu Dragutina Penića Bernharda, jednoga od mnogih koji je uložio mno-

go napora da bi sve dobro prošlo. Drugi krug za predsjednika opet je radni dan, a znamo kakva je u Njemačkoj situacija ako se izostane s posla. Mnogi iseljenici nisu baš zadovoljni ovakvim odnosom snaga, oni su većinom bili za kandidata koji je, na njihovu žalost, zauzeo treće mjesto, ali budući da mnogo godina žive vani, a mnogi su se i rodili u demokraciji, iseljeni Hrvati znaju to poštovati.

Jakov Vranković

Postanite naš suradnik. Iste koriste priliku i nazovite 0800-10 40 300 i saznajte više.

Telefonirajte duže platite manje!

S GTS-Adria to je moguće.

Telefonirajte u domovinu za samo 63 pf/min!*
Obracun je, naravno, u sekundu tačan.

Telefonirate li poslovno ili privatno često u domovinu? Smetaju li vam visoki telefonski računi? Tražite promjenu? GTS-Adria ima rješenje: korištenje usluga je neograničeno, nema preplate, ne morate plaćati priključak, telefonirate kada i koliko želite. Na besplatnom telefonskom broju: 0800-0108519 sve informacije dobivate na materinjem jeziku!

GTS
Esprit
CONNECTING THE NEW EUROPE.

* GTS-Adria

U HRVATSKOM KATOLIČKOM ZBORU »MI« PREDSTAVLJENA SLIKOVNICA:

»Suncodrag i Svjetlimir«

U Hrvatskom katoličkom zboru »Mi« u Zagrebu promovirana je slikovnica za djecu »Suncodrag i Svjetlimir« autora Marija Raguža i Anuške Lučić. Objavlivanjem te izvorne hrvatske slikovnice, koja govori o prijateljstvu i slozi, zbor »Mi« je otvorio novu biblioteku koja će se baviti izdavaštvom za djecu. Slikovnica djecu odvodi u svijet bajki. Kroz priču o brzom pužu Suncodragu i letećem mravu Svjetlimiru, koji svojim zajedništvom pobjeđuju najezdu gusjenica i uspijevaju očuvati svoju šumu, promiču se vrednote i kod djece se razvija osjećaj za zajedništvo. Tekst televizijskoga novinara i mladoga književnog autora Marija Raguža nadopunjen je izvrsnim crtežima Anuške Lučić. Osim što svojim crtežima djecu vodi u ča-

robnu šumu i svijet simpatičnih životinja, ilustratorica je u svoje djelo utkala mnoge hrvatske elemente. Tako glavne junakinje često susrećemo i sa šestinskim škrlakom na glavi ili pak u dalmatinskoj mornarskoj majici. Vjerujemo da zajedničkim uspješnim ostvarenjem toga mladog dvojca u Hrvatskoj dolazi do zamaha u izdavaštvu domaćih sadržaja za djecu. Iako je riječ o pokušaju, sudeći po izvrsnom prijemu među najmlađima, vjerujemo da će Suncodrag i Svjetlimir pronaći svoje mjesto u dječjoj mašti među mnogobrojnim Andersenovim ili Grimovim dječjim junacima. Slikovnica je namijenjena djeci predškolskog uzrasta i nižih razreda osnovne škole, a može se nabaviti na adresi: HKZ »Mi«, Mesnička 2, Zagreb.

B. Skoko

Pridružite se programima Hrvatske matice iseljenika

<p>1. STUDIA GROATICA - HRVATSKI STUDIJI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU, osam semestara, smjerovi:</p> <p>I. Studij hrvatske kulture (kroatologija) zvanje: prof. hrvatske kulture</p> <p>II. Studij povijesti - prof. povijesti</p> <p>III. Studij filozofije - prof. filozofije</p> <p>IV. Studij sociologije - prof. sociologije</p> <p>V. Studij novinarstva- dipl. novinar</p> <p>VI. Studij psihologije</p> <p>VII. Studij filozofije na Fil. fakultetu Družbe Isusove</p> <p>VIII. Studij religijske kulture, Fil. fakultet Družbe Isusove</p> <p>2. STUDIJ HRVATSKOGA JEZIKA I KJIŽEVNOSTI NA SVEUČILIŠTU U ZAGREBU
jednosemestralni/dvosemestralni studij te studij u trajanju od osam semestara</p> <p>Vrijeme odvijanja: tijekom akad. godine</p> <p>3. SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U ZAGREBU, Sveučilište u Za-</p>	grebu HMI Vrijeme odvijanja: 1.- 28. srpnja 4. LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U SPLITU Otvoreno pučko učilište u Splitu HMI Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 5. 8. (za osobe iznad 16 god.) 5. MEĐUNARODNI TAČAJ HRVATSKOGA JEZIKA U ZADRU Vrijeme odvijanja: 30. 7. - 20. 8. 6. MALA LJETNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE, NOVI VINODOLSKI Dječje odmaralište Crvenog križa HMI Vrijeme odvijanja: 22. 7. - 2. 8. (za djecu i mladež / 9-16 god.) 7. LJETNE RADIONICE I PUTOVANJA ZA DJECU, MLADEŽ I RODITELJE Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: lipanj/srpanj 8. ŠKOLA HRVATSKOGA FOLKLORA Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: 5.-15. 1., 1.-12. 8. 9. TASK FORCE 2000	Hrvatska matica iseljenika Vrijeme odvijanja: 15. 7. - 4. 8. 10. LJETNA RAZMJENA UČENIKA I STUDENATA 11. STUDENTSKE UDRUGE Međunarodne udruge studenata HMI Vrijeme odvijanja: tijekom godine 12. SUNCOKRET Centar za humanitarni rad u Zagrebu Vrijeme odvijanja: srpanj, kolovoz, prosinac 13. EKOLOŠKE UDRUGE Vrijeme odvijanja: tijekom godine 14. STUDENTSKI ZAVIČAJNI KLUBOVI Vrijeme odvijanja: tijekom godine 15. KLUB HRVATSKIH POVRATNIKA IZ ISELJENIŠTVA Za sve detaljnije upute i obavijesti javite se: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA, Trg S. Radića 3, 10000 Zagreb, tel. 385 1 61 15 116, faks: 385 1 61 11 522, e-mail: skolstvo@matis.hr